

i n t e r j ú

Kembe Sorel-Arthur
sportoló, műsorvezető, színész

Kembe-Sorelnak sok arca van, de mindegyik érdeklődő, jókedvű és nagydumás. Ő az, akire azt szokták mondani, hogy a jég hátán is megél. Gyermekkorra óta sportol, olimpikon vívó, rádió- és tévéműsorokat vezet, programokat szervez, „civilkedik”, aktív tagja a budapesti afrikai közösségnek. Vele/róla már sok riport, interjú készült, így szinte ismerősként köszöntjük a belvárosi kávézó teraszán. A találkozásnak különleges apropója van, mivel nemrég jelent meg Gulyásleves Négercsókkal című, önéletrajzi ihletésű könyve, továbbá állandó szereplője a TV2-n futó Jóban Rosszban című sorozatnak.

Hogyan került a Kongói Köztársaságból származó édesapád hazánkba?

Úgy, ahogy a legtöbb, most 40-50 éves afrikai ember. Tanulni jött ide, 1973-ban. Viszont a szokástól eltérő módon ő itt is maradt, pedig akkoriban az afrikai fiatalok az iskola elvégzése után visszatértek a családjukhoz. Édesapám itt lett szerelmes, majd néhány évvel később az egyetlen fiuk is megszületett. (az interjúalany – szerk.)

Ha jól tudom, nincs is testvéred, egyedüli gyerekek maradtál a családban.

Igen, az afrikai mintától eltérő módon édesapámnak csak egy gyermeke lett. Ez meglehetősen ritka arrafelé, hiszen neki is van tizenkét testvére. Az ő nevelőanyja, a nagyanyám óva intette apámat: „ne menj Európába, ott nagyon sok a betegség és a nők is csak egyet szülnek”. Hát, ez bejött. Ami furcsa, hogy a magyar nagyszülők is figyelmeztették édesanyámat: „Afrikában a fán laknak és rengeteg a betegség”. Pedig akkor még nem is volt internet, nem tudtak összebeszélni.

Édesapád azóta is Magyarországon él, megszakítás nélkül?

Persze. Volt egy három és fél év csecsemőkoromban, amit Kongóban töltöttünk, de oda is együtt mentünk. Apám nyomdász volt mindig is, annak is tanult, majd a nyomdaipari technikum

után mindjárt az egyik vállalatnál helyezkedett el Budapesten.

Téged nem szántak a szüleid nyomdásznak?

Apám próbálkozott, de engem ez egyáltalán nem érdekelt. Szerettem hozzá bejárni a nyomdába, de nem vagyok egy technikai ember. Inkább félig művész, félig meg nem is tudom pontosan micsoda.

Olvastuk, hogy egy időben Nizzában árultál magyar festményeket? Ebbe hogy csöppentél bele?

Pécsre jártam egyetemre, majd a diploma megszerzése után megpályáztam egy külföldi ösztöndíjat. Ezt 2003-ban el is nyertem, francia állami ösztöndíjas lettem, így kimehettem Nizzába tanulni. Egy magyar ismerőssémmel gondolkodtunk el rajta, milyen üzlettel egészíthetnénk ki a megélhetésre fordított pénzünket, és egy idő, újvidéki ember házára leltünk rá az óvárosban, aminek a garázsát kibéreltük. Ezt rendeztük be, magyar festményeket raktunk a falra és kávéát árultunk az oda betévedőknek. Egészen szép helyen volt, nagyon sokan jöttek, ráadásul az első kilátóhoz közel voltunk, így a turistabuszokból szinte „ömlött” oda a nép.

Miért jöttél ezután mégis haza?

2003-ban megalakítottuk a kongói vívószövetséget, 2004-ben pedig volt egy olimpiai kvalifikációs zónaverseny, amelyen már kongói színekben indultam. Azt megnyertem és ki is jutottam Athénba. Gyerekkorom óta vívtam, de aztán abahagytam és kosárlabdázni kezdtem. Imádtam a játékot, de nem tartoztam a legjobbak közé. Amikor a sydney-i olimpián láttam szerepelni az elhíresült egyenlítői-guineai fiút, aki nagyon gyengén úszott, gondoltam utána nézek, miként lehet kikerülni az ötkarikás játékokra. Ha felmegy az ember az internetre, tisztán le van írva, hogy alapíthat valaki szövetséget.

A Kongói Köztársaságban nem is volt korábban vívószövetség?

Áh, ilyesmi nem volt. Az olimpián aztán direkt kieséses rendszer volt, így az első összecsapás

után kiestem, nem volt vigaszág. Annyira pedig nem is volt jó a kubai ellenfelem, inkább én nem koncentráltam eléggé, most is pontosan tudom, hogy mit rontottam el. Vezettem, aztán nekies-tem, hogy gyorsan lezárjuk a mérkőzést, majd hirtelen begyűjtöttem négy találatot és vége is volt a csörtének. Mégse bántódtam. Lehet, hogy ez kicsit banális, de végül is Coubertin báró azt mondta, a részvétel a fontos.

A sportélet, a politika vezetői követték Kongóban, hogy mit értél el Sydney-ben?

Sajnos nem nagyon érdeklí őket, hogy mi folyik az olimpián. Sokszor úgy éreztem, nekik csak az számít, hogy minél több lehetőség legyen állami pénzen elutazni valahova. Az athéni olimpián is 110 ezer eurót költöttek el. Egy kenyai vagy dél-afrikai csapat sportolóit nagyon megbecsülték, az ottani szövetségek mindent alaposan megszerveztek. 2004-ben volt az olimpián összesen egy dzsúdós, két úszó, két futó, meg én. Nem nagyon jutnak ki, nem igazán tudnak felkészülni. 2006-ig vívtam még, aztán hagytam az egészet. A kongóiak nem igazán voltak partnerek ebben. Nagyon sok támogatást felvettek a Nemzetközi Olimpiai Bizottságtól, a Nemzetközi Vívószövetségtől, mégsem történt semmi. A mai napig nincs is más vívójuk, csak én, pedig még az elején leraktam az asztalukra egy hosszú távú megvalósíthatósági tervet, amire nem reagáltak azóta sem.

Gyakran szoktál egyébként hazajárni Kongóba?

Nagyon ritkán, eszméletlenül drága kijutni. Több mint 400 ezer forint egy jó repülőjegy. Apámnak tizenkét testvére van, így sejthető, hogy sok unokatestvérem is él kint. Tartjuk a kapcsolatot, ez ma már nem nehéz, hiszen van mobiltelefon, skype, email stb.

Hogy kerültél közel a kulturális szférához?

Nem voltam kifejezetten jó tanuló, megbuktattak középiskolában kémiából. Persze ez leginkább annak köszönhető, hogy nagy volt a szám, szépen beszélogattam a tanárainknak. Sőt, anyukámék min-

dig a magyar unokabátyámat állították példának elélem, aki mindenképp ötös volt. 1992-ben küldtek el egy modelliskolába, Sütő Enikőhöz. Persze ez adott egyfajta fellépést, magabiztosságot, jobban ki tudtam állni emberek elé. Ekkortájt, 1996-ban hívtak fel Détár Enikő színésznő, aki az atlantai olimpiára induló sportolókat köszöntő műsorba hívott szerepelni. Ott kerültem kapcsolatba Seres Attila koreográfussal, és elkezdtem táncolni. Szerepeltem a Macskák c. musical előadásain 1997-ben. Amikor az sidney-i olimpiáról hazajöttem, volt a történetemről egy riportműsor a tévében, abban láttam szerepelni Tordy Géza. Az ismert színművész pont ilyen arcot kerestem mint én, így amikor leszálltam a repülőről, máris kaptam a szövegkönyvet és másnap jöhettek a színházba próbálni az Egy csepp méz című darabot. 2008-ban kaptam egy lehetőséget a Duna TV-től, hogy közvetítek a francia utcából történéseit, így kerülhettem közelebb a televíziózáshoz, és abban az évben fel is vettem belső munkatársnak a csatornához.

Mostanában nem csak a Duna TV-n szerepelsz, de a TV2 napi sorozata, a Jóban-Rosszban egyik állandó szereplője is vagy. Érzed a népszerűséget, sokan megismernek az utcán például?

Mostanában már tudom, hogy miért néznek meg az emberek. Korábban nem mindig tudtam, pedig gyerekkorom óta megbámultak az utcán. Rangos Katalin (aki most a Klubrádió szerkesztőjeként dolgozik) kérdezte meg tőlem, mit gondolok a világhírnévről. Mikor válaszoltam neki, hogy olyan talán nincs is, nagy meglepetésemre azt mondta, hogy dehogynem, neked már megvan. Nem hittem el, de aztán megkérdezte: „szerinted a Duna TV-t hol lehet még fogni? Szinte az egész világon”. Februárban Göteborgban forgattunk a Magyar Napokon, mindenki úgy jött oda, mintha száz éve ismernénk egymást. Elgondolkodtató, hogy ez a kettős jelenlét milyen jól kiegészíti egymást. Itthon kell a kereskedelmi tévé

is, külföldön meg szinte alig jelentene önmagában ismertséget, hiszen nem lehet fogni.

Azt látni, hogy több fórumon is igyekszel kiállni az esélyegyenlőség ügye mellett, és az ismertségedet részben a Magyarországon élő kisebbségekkel, külföldiekkel kapcsolatos előítéletek felszámolására használod. Ez mennyire szándékos, vannak ilyen irányú ambícióid? Ilyen ambícióim konkrétan nem fogalmazódott meg bennem, csak szeretnék normális maradni. Van olyan afrikai közszerplő, aki másból, a „celebkedésből”, a médiából él. Én nem is őt hibáztatom, hiszen neki is meg kell élni valamiből. Ám akik hasznot húznak belőle és ráerőltetik ezt a szerepet, azok nagyon feldühítenek. Ez hasonló ahhoz, ahogy a romáknak is megvan a maguk „bohóca”, akire bizony nem mondhatja az egész közösségük, hogy „ez igen, rá büszkék vagyunk”. Én egyszerűen próbálok normálisan viselkedni, nem akarok mást tenni. És ha már bekerültünk ebbe a nagy „bulvár-celeb” közegbe, akkor van is rá fő-

rum és lehetőség, hogy hasznosan viselkedjünk. Kell tudni használni ezt a fajta közeget, hogy ne fordítva legyen, és az használjon ki engem.

Nemrég megjelent Gulyásleves Négercsókkal című könyvedben is foglalkozol ezzel a kérdéssel, részben ironikus, részben komoly hangvételben. Viszont a kilencvenes évek elején megjelent rasszista atrocitásokról, a szkinhedek fel-tűnéséről igen éles hangvételben írsz.

Igen, mert nem értem ma sem, hogy amikor végre elment egy közutálatnak örvendő hadsereg az országból (a szovjet katonák – a szerk.), akkor miért kellett gyorsan keresni mást, akit utálhatunk. Örülni kellett volna a szabadságnak, de nem, sokkal megint belemenekültek az 500 éves fájdalomba (Mohács, 1526). Egy érdekes jellemfejlődésen mentem keresztül akkoriban. Először be voltam tojva ezektől a bőrfejtű „srácoktól”. Utána ideges lettem rájuk, majd végül közömbös.

Sok atrocitás ért akkoriban?

Igen, lett két rendőrségi ügy és két bírósági ítélet is belőlük. Végül már úgy voltam vele, hogy amikor tizenötön körbeállnak és kötekedni kezdenek velem, akkor mire várjunk...úgyis verekedés lesz belőle. Elkezdttem keményen védekezni. Aztán egyszer csak mintha elvágták volna, eltűntek ezek az alakok a föld felszínéről. Persze nem szívódtak fel, csak okosabbak lettek, és ma már öltönyösként tevékenykednek. Mára sok minden megváltozott, új jelenség az is, hogy a diszkrimináció átlendült pozitívba. De a diszkrimináció akkor is diszkrimináció.

Tartod a kapcsolatot egyébként a budapesti afrikai közösséggel, találkozol a nálunk élő feketékkel?

Hogyne, most is mindjárt indulok fodrászhoz, egy nigériai sráchoz járok, aki a Rákóczi téren dolgozik. Megnézem az afrikai focisapatot is, velük a rádióműsorunkban is rendszeresen foglalkoztunk. Valamint az Afrika-Magyar Egyesület tagjaként is rendszeresen részt veszek a szervezet munkájában, rendezvényein. Ehhez kapcsolódik egy nagyobb szabású tervem is, de erről egyelőre nem mesélnék többet. •

